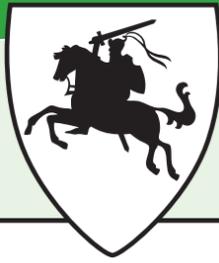

SU ŽALGIRIU – UŽ LIETUVĄ!

ŽALGIRIS

Abiturientė Loreta Karklelytė:

Širdis yra ten, kur namai

Kad ir kur eitum, savąją saulę visada paimk kartu su savimi - šiuo gyvenimo moto besivadovaujanti Šiaulių „Saulėtekio“ gimnazijos abiturientė Loreta Karklelytė tvirtai įsitikinusi, kad jos saulė šviečia ne kur nors Airijoje ar Skandinavijoje, o Lietuvoje.

R Sidas AKSOMAITIS
„Respublikos“ žurnalistas

Loretos saulė - brangūs žmonės, kartu su jais patirti išpūdžiai, širdį virpinantys prisiminimai ir tikėjimas, kad gražiausias gyvenimo akimirkos jos dar tik laukia. Tokios akimirkos Loretos galbūt laukia studijuojant kurioje nors iš mūsų šalies aukštųjų mokyklų, atostogų metu keliaujant po pasaulį, kuriant šeimą, auginant vaikus - visur atrandant ir paliekant dalelę savęs.

- Šį rugsėjį pradėjai kelionę per paskutinį slenkstį, skiriančią tave nuo suaugusiųjų pasaulio. Su kokiomis mintimis ją pasitinki? - pasiteiravo „Respublika“ L. KARKLELYTĖS.

- Į šią kelionę žvelgiu su jauduliu, kuris kiek susipynęs su džiaugsmu. Šie metai man bus apsisprendimo metai, turėsiu galutinai apsispręsti, ką veiksiu gyvenime. Dėl to labai jaudinuosi. Per visą laikotarpį, kai mokiausi mokykloje, niekada nebuvau susimąsčiusi apie tai, kad ir į mano gyvenimą kažkada ateis toks metas. Matydavau, kaip su naujo gyvenimo etapo pradžia susiduria kiti man artimi žmonės, bet niekuomet neįsivaizduodavau jų vietoje savęs. O dabar aš jau esu abiturientė ir pradėdama tą kelionę pati. Viduje tvyro ir jaudulys, ir baimė, ir tikėjimas, kad viskas bus gerai.

- Ar jau įsivaizduoji, kas tavęs laukia įveikus šį slenkstį?

- Visada svajoju apie teatrą, apie stovėjamą scenoje. Tokios patirties įgijau mokykloje vesdama ir organizuodama įvairius renginius, vaidindama spektakliuose. Stovėdama scenoje ir bendraudama su publika jaučiuosi labai gerai. Šį pojūtį galėčiau palyginti su jausmu, kurį išgyvena žmonės, grįždami namo po klajonių po pasaulį. Žinau, kad jie tuo metu jaučiasi nuostabiai. Ne veltui sakoma, kad širdis yra ten, kur namai. O mano širdis yra scenoje, todėl svajoju mokytis aktorystės meno ir vaidinti teatre. Jaučiuosi beprotiškai gerai, kai manęs klausosi, kai mane mato... Teatras man žavesį kelia nuo pat pažinties su juo. Kai pradėjau lankytis spektakliuose, man tai beprotiškai patiko: stebėdama spektaklius patiriu gausybę išpūdingų emocijų, kurios ilgai nenuslūgsta ir pasibaigus vaidinimui. Mano draugams atrodė keista ir nesuvokiama, kad teatre gali būti taip įdomu. Tačiau, kaip paaiškėjo, jie tokią nuomonę susidarė į teatrą atvesti dar būdami pirmokai, stebėję neįdomų spektaklį ir daugiau nekėlę ten kojos. Bet juk teatras yra realių gyvenimiškų situacijų atspin-

Giedrius Baranauško nuotr.

dys, spektaklių metu nagrinėjamos gilios ir jautrios temos, kurios aktualios ir gyvenime. Todėl apsilankyti teatre pravartu kiekvienam. Dar viena svajonė - žurnalistika. Mėgstu ir sugebu lengvai bendrauti, man labai graži lietuvių kalba.

- Bet į lietuvių kalbą jau braunasi net svetimos raidės. Gal nuo to ji tampa dar gražesnė?

- Lietuvių kalba man visada siejasi su mano močiute, kurios dabar jau nebėra. Ji buvo pradinių klasių mokytoja ir gana anksti atskleidė man gimtosios kalbos pradmenis. Dar nebuvau pradėjusi lankyti mokyklos, o jau mokėjau taisyklingai kalbėti lietuviškai, raiškiai skaityti. Todėl net nervas dabar suima, kai kas nors iš draugų parašo žodį netaisyklingai. Štai vienas iš draugų žodį „vis tiek“ rašo kartu, nors jis rašomas atskirai. Nuolat jam tai paaiškinu, bet jis tik burbteli: „Tu visada kabinėjies.“ O mano vaikas yra jūrininkas ir dažną žinutę užbaigia žodžiais: „KAIP grįšiu - mes susitiksim.“ Aš jam vis primenu, kad

reikia sakyti „KAI grįšiu“, o žodį „KAIP“ patariu vartoti klausiant, kaip aš jaučiuosi, ar pasakant, kaip gražiai atrodo. Jis nesupranta, už ką aš pykstu, o man dėl to liūdna. Visada atkreipiu dėmesį į tai, ar žmogus, su kuriuo bendrauju, rašo taisyklingai, ar sklandžiai dėlioja mintis. Jeigu žmogus nemoka rašyti - tai jau iškalbinga detalė, apibūdinanti jį kaip asmenybę.

- Daug jaunų žmonių palieka Lietuvą ir išvyksta kurti savo laimės svetur. Tu apie tai nesusimąstai?

- Emigracija ir ilgalaikis išsiskyrimas su Lietuva bei čia esančiais artimais žmonėmis - ne man. Mėgstu keliauti, įdomu susipažinti su įvairių užsienio šalių kultūra, todėl nesakau, kad niekada neišvažiuosiu iš Lietuvos. Baigusi mokyklą galbūt porai metų išvyksiu į užsienį užsidirbti studijoms ir savarankiško gyvenimo pradžia, tačiau studijuoti ir kurti savo ateitį ketinu tik Lietuvoje. Čia mano brangūs žmonės, čia labai daug matyta ir jausta. Kai su-

kursiu šeimą ir susilauksiu vaikų, jie kada panorėję turės galimybę aplankyti čia pat, Lietuvoje, gyvenančius senelius. O apsigyvenusi užsienyje tokią galimybę iš jų atimčiau. Daug artimų žmonių emigracijoje susikūrė geresnį gyvenimą, nei turėjo Lietuvoje. Užsienyje jie jaučiasi laimingi, turi tvirtesnį materialinį pagrindą, bet išgyvena dėl to, kad negali būti čia, Lietuvoje, kur jų šaknys, kur net gamta išskirtinai lietuviškai žalia. Jiems trūksta vaikystės draugų, giminių, žmonių, buvusių kartu tiek sunkiausiais, tiek gražiausiais gyvenimo momentais.

- Ką pasakytum bendraamžiams, teigiantiems, kad studijuoti Lietuvoje - tuščias laiko švaistymas?

- Aš jaučiu, kad privalau studijuoti čia, kur gimiau ir užaugau. Galbūt jie lygiai taip pat jaučia, kad turi išvažiuoti. Gal jie tiesiog nesijaučia laimingi čia. Aš šiandien Lietuvoje jaučiuosi laiminga. Manau, kad dalies bendraamžių nusistatymas prieš studijas Lietuvoje atsiranda ir iš ne-

žinojimo - nepabandęs studijuoti juk negali vertinti studijų kokybės. Kita vertus, mokslai Lietuvoje nėra pigūs, o tai irgi pastūmėja jaunus žmones ieškoti galimybių studijuoti užsienyje. Kiekvienas renkasi tai, kas jam arčiau širdies, tai natūralu. Labai gaila, kad jaunimas emigruoja: dėl to mažėja gyventojų skaičius, Lietuva sensta ir po truputį nyksta. Tačiau nekaltinu tų žmonių, kurie išvažiuoja. Gal jie tiesiog neatranda sąlygų čia išgyventi. Gal pati valstybė ar atsakingos jos institucijos nieko nepadaro, kad juos sulaikytų.

- Už kokias vertybes jautiesi dėkinga savo mokyklai?

- Jau vienuoliktoje klasėje visi mokytojai pradėjo kalbėti apie artėjančius egzaminus, vis dažniau nukreipdavo mūsų mintis į tai, kaip pasikeis gyvenimas baigus mokyklą, kas ten mūsų lauks. Pokalbiai vis dažniau sukdamosi apie mokslo svarbą dedant kertinius akmenis savarankiškam gyvenimui. Tokios kalbos padėjo susivokti, kad į mus jau nebežiūrima kaip į vaikus, kad suaugusiųjų pasaulyje už viską būsime atsakingi patys. Pareigos jausmą dar vaikystėje man įskiepijo tėvai, o mokykla padėjo įsisąmoninti tai, kad šiandien jau esu savarankiška asmenybė, žmogus, galintis susikurti ateitį savo jėgomis, nelaukdamas aplinkinių pagalbos. Mokykloje įgijau daug žinių ir pasitikėjimo savimi - visa tai pravers ir uždarius jos duris.

- Atstovauji tai kartai, kuri užaugo Lietuvai jau atkūrus Nepriklausomybę ir tapus ES nare. Ar svarbu tavo bendraamžiams ir tau išlaikyti lietuvišką tapatumą vis labiau globalėjančiame pasaulyje?

- Negaliu kalbėti apie visą savo kartą, bet daug mano vienmečių, su kuriais bendrauju, patriotiškumo stokoja. Daugeliui jų šiandien už lietuvišbės puoselėjimą kur kas svarbesnės perspektyvos susirasti darbą ir įsikurti užsienyje. Vienas mano bendraamžis pasakė neketinantis toliau mokytis, nes jam užtenka to, kad moka skaityti, rašyti, skaičiuoti. Man to neužtenka. Suvokti mokslo svarbą ir netingėti siekti žinių mane išmokė itin reikli lietuvių kalbos mokytoja, mokiusi mus iki devintos klasės. Tai, kokios vertybės susiformuoja jauno žmogaus širdyje, labai priklauso nuo šeimos, kurioje jis auga, nuo mokymo įstaigos, kurioje mokosi, nuo žmonių, su kuriais jis bendrauja. Mano įsitikinimu, lietuviybė ir mūsų tapatumo išsaugojimas turi būti svarbūs kiekvienam žmogui, gimusiam ir užaugusiam Lietuvoje. Privalu stengtis dėl Lietuvos, gerbti ją, rūpintis, kad ji išliktų. Mūsų Lietuva yra labai graži, čia labai daug žalumos, net rudenys čia gražus. Ir lietuviškos žiemos gražios, tik gaila, kad dabar jau sniego sulaukiame nedaug. Mes turime savo istoriją, savo džiaugsmus, dėl kurių turėtume didžiuotis, kad gyvename čia, o ne kitur.

Renovacijos keliai ir klystkeliai

Šalyje renovuojama daugiau kaip 1300 daugiabučių, tačiau toli gražu ne visi jų gyventojai šį procesą stebi ramiai. Nors valdininkai bando tikinti, kad pastatų atnaujinimas iš esmės vyksta sėkmingai, tačiau ir rangovai, ir užsakovai pripažįsta: teisės aktuose esama rimtų spragų, kurios nes tik vilkina pradėtus darbus, bet kartais net ir trukdo juos pradėti.

Apie tai prie ŽALGIRIO NACIO-NALINIO PASIPRIEŠINIMO JU-DĖJIMO apskritojo stalo diskulavo europarlamentaras, buvęs aplinkos ministras Valentinas MAZURONIS. Būsto energijos taupymo agentūros direktorius Valius SERBENTA, UAB „Varėnos statyba“ generalinis direktorius Vytautas VALENTUKEVIČIUS ir Anykščių meras Kęstutis TUBIS. Diskusiją vedė žalgirietis Gediminas JAKAVONIS.

G.JAKAVONIS: Lietuvoje pradėta renovacija sukėlė tam tikrų problemų. Kęstuti, jūs, kaip esančio arčiausiai žmonių, tiesioginiuose rinkimuose išrinkto mero, kuris gerai žinote tas problemas, paklausiu - ar jūs, Anykščių, žmonės nešals šią žiemą dėl nebaigtos renovacijos?

K.TUBIS: Būsto atnaujinimo, renovacijos programa buvo labai reikalinga. Džiugu, kad ji jau pradėta. Iš pradžiųėjo tiesiog septynmyliais žingsniais. Turiu 13 daugiabučių namų Anykščiuose analizę. Iš jų 5 yra daugiau kaip 60 proc. energija taupantys, 6 - daugiau kaip 50 proc. ir tik 2 namai - apie 40 proc. Jie sunaudoja šilumos energijos mažiau nei anksčiau.

Dabar yra ir problemų. Problema ta, kad Centrinė perkančioji organizacija (CPO) neleidžia keisti sutarties sąlygų.

Mes negalime nurodyti, kokie reikalavimai turi būti vykdančijai organizacijai, statybinei organizacijai. Mes žinome, kad tai organizacija nepatikima, ne laiku, nekokybiškai atlieka darbus, sulaukiamą labai daug neigiamų atsiliepimų apie tą organizaciją, bet ji vis tiek užsiregistravusi Centrinėje perkančiojoje organizacijoje kaip vykdanči renovaciją ir ji tuos darbus vykdo.

Sąlygų, kurios numatytos tipinėje sutartyje, negalima keisti, papildyti. Ten numatyta, kad jeigu darbas atliekamas ne laiku, mokami delpinigiai. Mokami, supraskite, geranoriškai. Bet organizacija, vykdanči darbus, geranoriškai nemoka. Mes negalime iš neišmokėtos už atliktus darbus sumos tų delpinigių išskačiuoti, kad taip iš karto išsireikalautume tą sumą. Ir tokiu atveju gyventojai nukentčia.

Mano manymu, turi būti papildomos sutarties sąlygos, kad jeigu organizacija ne laiku, nekokybiškai atlieka darbus, tada ir visus neigiamus dalykus, visas atsiradusias finansines problemas - ir delpinigių, ir papildomus procentus, kuriuos žmonės moka už paimtą paskolą, - turėtų automatiškai dėl savo aplaidumo išspręsti.

Šiuo metu pas mus yra net 4 namai, kurie dar negavę finansinių institucijų paramos. Nežinau, kas čia kaltas. Ar Centrinis Europos bankas nedavė pakankamai lėšų, ar nebuvo įvertinta, kiek reikia investicijų, kiek reikia lėšų renovuojamiems namams, ar Vyrniausybė kažko nepadarė, ar kitos institucijos negalimi pasakyti. 4 namuose jau vykdomi darbai, o finansinių srautų dar nėra. Bankai nepasirašė.

Kita problema: nuo liepos 1-osios Būsto energijos taupymo agentūra (BETA) numačiusi tokias

K.TUBIS: Galiu pritarti generaliniam direktoriui. Ir dar paantrinti, kad tipinės sutarties punkte „Darbų atlikimui teikėjas turi teisę pasitelkti šiuos subteikėjus ir subrangovus“ parašyta - nenustatyta. Tai reiškia, kad kokie subrangovai, kokio lygio, kokia jų kokybė, net užsakovas ir mes, kaip vykdančioji organizacija, ginanti žmonių teises, negalime žnoti. Jie keičia bet ką, bet kada. O patikimos organizacijos, turinčios po 100 ir daugiau kvalifikuo-tų darbuotojų, negali ten pakliūti.

G.JAKAVONIS: Čia vis minima Centrinė perkančioji organizacija. Negi vietinė savivalda negalėtų pati pasirinkti?

V.SERBENTA: Nauja programos koncepcija buvo tokia, kad į

Jeigu nori būti savo miesto, rajono šeimininku, niekada neatiduoak infrastruktūros - šilumos tinklų, vandentiekio

Gediminas JAKAVONIS
 Žalgirietis

programos įgyvendinimą būtų labiau įtrauktos savivaldybės. Nes po krizės nedaug žmonių norėjo naudotis kreditais ir renovuoti savo namus. Šiandien matome, kad savivaldybių įtraukimas į programą tikrai pasiteisino.

Pagal pasirašytas rangos darbų sutartis šiuo metu vyksta 1300 daugiabučių namų atnaujinimas visoje Lietuvoje. Sutikite, tai dideli mastai ir nemaži sunkumai tiek rangovinėms organizacijoms, tiek gyventojams. Atsiranda tam tikra darbų specifika. Ne šiaip rangovai ateina pasatyti naujo namo. Kiekvienas buto savininkas tampa statybos techniniu prižiūrėtoju. Kai kurie statybininkai sando specialius žmones, komunikacijos specialistus, kad komunikuotų su žmonėmis. Tai irgi yra tam tikras darbas.

Kęstutis TUBIS Anykščių meras

Reikėtų sutikti su kai kuriais mero, statybininkų išsakytais priekaištais. CPO katalogas, ypač pirminės stadijos, kai jis buvo sunknstruotas, sulaukė nemažai priekaištų, kad neatkreipiamas dėmesys, jog CPO kataloge galėjo dalyvauti ir tos kompanijos, kurios realiai nevykdė darbų. Tačiau jos laimėdavo konkursą ir persamdydamos kitas kompanijas vykdėdavo darbus. Man atrodo, dabartinis katalogas yra šiek tiek pagerėjęs, bet tobulumui nėra ribų.

Norėčiau atkreipti dėmesį, kad

CPO katalogo taikymas organizuojant rangos darbų pirkimus nėra privalomas. T.y. savivaldybė gali naudoti ir kitas priemones. Yra minnistro patvirtintas tvarkos aprašas. Reikėtų atkreipti dėmesį, kad šiuo atveju nėra prievolės naudotis Viešųjų pirkimų įstatymu todėl, kad butų savininkai yra privatūs asmenys ir pirkimas yra vykdomas pagal privačių subjektų įgaliojimą. Tarkime, Anykščių komunalinis ūkis, gavęs butų savininkų įgaliojimą, vykdo pirkimą...

G.JAKAVONIS: Čia apie bendriją kalbama?

V.SERBENTA: Nebūtina. T.y. namas, kuris administruojamas Anykščių namų administratoriaus, tiesiog galėtų pasirinkti vieną iš trijų galimų būdų. Kaip gerbiamas meras sakė, gal ta sutartis tikrai nėra tobula, gal nepakanka kvalifikacinių reikalavimų. Be abejonės, reikia nustatyti tokius kvalifikacinius reikalavimus, kurie galėtų būti griežtesni.

Tikrai nesutikčiau, kad prioretą reikėtų atiduoti vietinėms rangovinėms organizacijoms. Vis dėlto yra viešas pirkimas gyven-tojų naudai. Reikia patikrinti rinkoje pagal kokybės ir kainos santykį. Kokybę mes galėtume suformuluoti kvalifikaciniuose reikalavimuose.

Vienas meras man sakė: mes turime nedidelę savivaldybę, turime statybinę organizaciją, kodėl neleidžiate jai dalyvauti? Leidžiame, dalyvaukite. Klausiamo: ar jie kada nors dalyvavo rangos darbų pirkimo konkursuose? Taip, visada būdavo arba antri, arba tretį, nes pasiūlydavo aukštesnę kainą nei kiti rinkos dalyviai. Beje, toje sa-vivaldybėje puikiai vyksta renovacijos darbai. Tai, matyt, suteikti prioritetą vietinei rangovinėi organizacijai gal nebūtų teisinga gyven-tojų atžvilgiu. Darbo rinkos atžvilgiu - galbūt. Bet gyventojų atžvilgiu, kad būtų gautas geriausias kainos ir kokybės pasiūlymas, vis dėlto reikėtų pasižiūrėti, kaip atrodo pasiūla rinkoje.

Kadangi vyksta daug rangos darbų, jie išsiblaškę po visą Lietuvą. Jeigu jie būtų koncentruoti viename taške, Vilniuje, Kaune ar Klaipėdoje, tai gal būtų lengviau.

☒ Kas atliekama per Centrinę perkančiąją organizaciją, mes turime automatiškai su viskuo sutikti

Kęstutis TUBIS Anykščių meras

Tam reikia tikrai didelių fizinių pajėgumų. Šiandien rinkoje trūksta statybinųjų organizacijų. Į daugelį taškų atvažiuoja darbininkai iš Ukrainos, Lenkijos. Turiu pasakyti, gal ir visai neblogai dirba. Nese-niai teko lankytis Šalčininkuose, kur ką tik baigti šeši namai, kuriuos renovavo lenkų kompanija. Tai sukelia tam tikros įtampos. Rangovinės organizacijos, kurios laimi, ypač atokesniuose miestuose, rangos darbų pirkimus, neturė-

kviestis rangovus, kurie vykdo įvairius statybos darbus, kad juos sudrausminčiau, paskatinčiau dirbti, bet čia juk ne mano darbas turėtų būti! Bet kadangi žmonės skundžiasi, mes jiems atstovaujame, jiems dirbame ir padedame sutvarkyti tas problemas, kurių ir neturėtų kilti.

G.JAKAVONIS: Per visą žiniasklaidą nuskambėjo konkretūs atvejais, kai statybininkai pradėjo renovaciją, bet neturi pinigų ir stabdo darbus, o radiatoriai nepastatyti - kaip žmonėms reikės gyventi žiemą? Kodėl atsitinka tokia situacija - ar čia statybininkai kalti, kurie taip rizikavo nesulaukę pinigų?

V.VALENTUKEVIČIUS: Aš labai nustebau, kai ponas V.Serbenta pasakė, kad galima pasirinkti, nes mūsų komunalinio ūkio direktorius sakė, kad pirmiausia mes turime dalyvauti per CPO. Man sunku praeiti gatvėmis, mane sustinka žmonės ir sako: „Būkit geras, darykit pas mus.“ Aš tikrai nesigiriu šituo dalyku, tai darbai parodė šitose vi-sus dalykus, ir būtų labai malonu, jeigu užsakovas Varėnos komunalinė imonė galėtų pasirinkti, ar per CPO, ar tiesiai per viešuosius pirkimus. Tada viskas išsispręstų.

V.SERBENTA: Kai 2013 metais pradėjomę programą, tai buvome kelę reikalavimą, kad privalo pirkti per CPO. Bet kai pastebėjome, kad CPO nėra labai tobula, kad CPO rangovų skaičius kataloge buvo nedidelis, pakeitėme tą teisės aktą, ir šiuo metu pirkėjas gali pasirinkti pirkimo būdą.

Jeigu perkančioji organizacija veikia ir perka sau, tai ji irgi gali pirkti ne per CPO, gali pirkti ir kiti-tais būdais, tačiau turi pagrįsti kodėl, jeigu būtų skundas Viešųjų pirkimų tarnybai ir t.t. Dar kartą noriu patvirtinti, kad pirkimai yra galimi, tačiau pasirinkti iš vienintelio tie-kėjo, kad Varėnoje būtent jūs darysite, - ne.

Čia dalyvauja ne tik gyventojų, bet ir valstybės pinigai. Kaip žino-te, dabar įgyvendinamiems projek-tams valstybė kompensuoja, sub-sidijuoja iki 40 proc. išlaidų, patir-tų nuo investicijų į energiją taupan-čias priemones. Taigi tam tikri re-ikalavimai turi galioti. Tarkime, Šalčininkuose kai kurie žmonės net nedalyvauja programoje, jie pa-ty susirenka kaupiamąsias lėšas ir patys renovuoja savo namus. Tai akivaizdus pavyzdys, kad renova-cijos tikrai reikia ir tiems žmo-nėms, ir visuomenei.

G.JAKAVONIS: Grįžkime prie to konkretaus atvejo, kai buvo sustabdyti renovavimo darbai. Kodėl vyksta tokie dalykai? Kur jūs matote priežastis?

Vytautas VALENTUKEVIČIUS UAB „Varėnos statyba“ generalinis direktorius

V.SERBENTA: Jūs kalbate apie UAB „Šilo statyba“ atvejį Klaipėdoje. Mes esame neblogai išnagrinėję šį atvejį. „Šilo statyba“ vykđė darbus ir Panevėžio rajone, ir Šiauliuose, ir Šilutėje, ir Klaipėdoje. Vienas namas jau baigtas ir atiduotas, antrą namą baigia ir šiuo

Valentinas MAZURONIS Buvęs aplinkos ministras

metu vyksta atidavimo procesas. Ten yra keletas namų, kuriuose nėra pabaigti darbai, ir įmonė dėl vie-nokių ar kitokių priežasčių kreipė-si į teismą dėl bankroto bylos iškė-limo. Šiuo metu tai įmonei dar nėra iškelta bankroto byla.

Gali būti keletas priežasčių, ko-dėl įmonės nesugeba vykdyti to-lesnių įsipareigojimų. Vadyba yra vienas iš esminių dalykų, kaip tvar-kytis, neprisiimti per daug įsipare-igojimų, negu gali įvykdyti. Kai ku-rei žmonės dėl vadybos dalykų iš-leidžia daugiau, negu gauna. Anks-čiau arba vėliau tai priveda iki tam tikrų nestabilumo faktorių.

Ką mes galime padaryti? Mes svarstėme, kad čia ministro įsaky-mo ar premjero dekreto nepakan-ka, neišspręsi taip, kad įmonė ne-gali bankrutuoti, kol nepabaigs dar-bų. Tai yra normalus ekonominis reiškinys. Mes galime rekomen-duoti atsirinkti kompetentingas imones. Taip, galbūt šiuo metu CPO prisiėmė per daug objektų, kurių nesugeba įvykdyti, ir galbūt susiduria su tam tikrais sunku-mais.

K.TUBIS: Būtinai ir skubiai reikia keisti CPO parengtą sutartį. Numatyti, kokius darbus per koį laiką etapas rangovas turi padary-ti, ir jeigu jis smarkiai vėluoja, kad jam nebūtų ta dalis už pradėsimą išmokėta ir būtų nutraukiama su-tartis. Dabar visiška nesąmonė -kai jau baigiasi paskutinis termi-nas, kai jau įmonė turėjo atlikti darbus, tada rašoma, kad galima nutraukti sutartį. Tai jau sutartis baigėsi, jau terminas pabaigtas! Ir tada galima kreiptis papildomai, je-turi nurodyti, per koį laiką pabaigs darbus. Ne viena draudimo kom-panija paskui nebedraudžia jų dar-bų ir tada užsakovai lieka neap-drausti dėl jų darbų kokybės, įmo-nės veiklos nebedraudžia.

Centrinė perkančioji organiza-cija yra parengusi unifikuotas ben-drosios sutarties projektą, naudin-gą tik rangovams. Manau, kad čia yra lobistinė veikla, šituos dalykus artimiausiu metu reikia taisyti ir mes tai darysime per Lietuvos sa-vivaldybių asociaciją.

VMAZURONIS: Kai mes iš-vystėme ir išstūmėme tokio lygio procesą, mano manymu, blogų da-lykų vyksta labai mažai. Aš asme-

☒ Centrinė perkančioji organizacija turėtų atsižvelgti į savo istoriją turinčias ir palankiai dirbančias firmas

Vytautas VALENTUKEVIČIUS UAB „Varėnos statyba“ generalinis direktorius

niškai tikėjaisi kur kas daugiau problemų ir blogų dalykų. Kai mums reikėjo išvystyti tą sistemą, kad ji pradėtų dirbti, viešieji pirkimai vieni kitus skandindavo per

☒ **Jeigu kas nors norėjo „pasišildyti rankas“ ir bandė sukčiauti, tuos reikia maksimaliai bausti**

Valentinas MAZURONIS
 Buvęs aplinkos ministras

teisimus ir mes būtume visą procesą sustabdę negyvai. CPO neskun-džiamas, ir mes pasirinkome pra-dinį variantą CPO kaip geriausiaj arba duodantį efektyviausią rezul-tatą, nevinikinantį laiko ir užkertan-tį nešvarią konkurenciją.

CPO priklauso Ūkio ministeri-jai, ne Aplinkos. Pasakysiu atvirai-jeigu CPO būtų iš karto buvusi Aplinkos ministerijos, šiandien CPO būtų kitokia. Mes netgi bu-vome sugalvoję kurti savo pirkimo sistemą. 2013 metų pabaigoje bu-vome priimtas Vyrniausybės nutari-mas, kad galima per viešuosius pirkimus tiesiogiai pirkti be CPO.

Kitas dalykas, kad mūsų valdini-nkai ne visada net seka įstatymus, ne visada merams referuoja, kaip yra iš tikrųjų, bet čia reikalingas kontaktas.

☒ Nesutikčiau, kad prioritetą reikėtų atiduoti vietinėms rangovinėms organizacijoms

Valius SERBENTA
 Būsto energijos taupymo agentūros direktorius

Dėl bankrutavimo - esame ap-svarstę keletą variantų. Yra vienin-telis kelias - statybos darbų kaip baigtinio produkto draudimas. Ką tai reiškia? Tai reiškia savikainos didinimą. Kadangi draudimas aug-tų, augtų ir kaina, tam tikras pro-centas eitų draudimui. Bankai tam nebuvo pasiroošę, mes pradėjome kalbėtis su bankais, kad parengtų produktą. Šiandien dar nėra tokio produkto.

V.SERBENTA: Šiuo metu vi-sos rangovinės organizacijos turi pateikti ne mažiau kaip 10 proc. sutarties įvykdymo garantiją. Tos įmonės, kuri dabar bankrutuoja, atitinkamai 10 proc. įvykdymo ga-rantija atiteks užsakovui ir užsako-vas už tą patirtą nesėkmę gales tuos pinigus panaudoti ateityje.

G.JAKAVONIS: Ką daryti, kad Lietuvai būtų geriau, kad gyventojams, statybininkams būtų geriau?

K.TUBIS: Šiandien iš 14 re-novuojamų namų vėluoja 8. Savi-valdybė netgi teikia teises pas-laugas specialiai komunaliniam ūkiui ir žmonėms, kad jų interesai būtų nepažeisti. Šitą dalyką mes garantuosime.

Dar vienas dalykas, kurį reikė-tų pasiūlyti. Dauguma daugiabučių namų yra identiški. T.y. projektai yra vienodi. Kam reikalingas dvi-gubas projektavimas? Šito nerei-kia, ir manau, kad mes galėtume per komunalinį kįį padaryti vieną renovacijos projektą, tik pritaiky-dami, moduluodami šiu konkret-us namo. Ir labai sumažintume renovacijos kainą. Tai būtų dar pa-traukliau.

V.SERBENTA: CPO priemo-nė yra patikrintas geras instru-

mentas. Greitai nuperki ir gali nu-sipirkti kokybiškai, jeigu profesio-nalus pirkėjas gali tinkamai sufor-muluoti techninę specifikaciją ir t.t. Kad CPO veikia netobulai, tai ti-krai reikia pripažinti.

Mano žiniomis, Ūkio ministe-rija su CPO LT, įmone, kuri tvarko CPO reikalus, artimiausiu metu planuoja suformuoti naują CPO katalogą. Vienas taip ir liktų per-kančiosioms organizacijoms. T.y. kai savivaldybės savo viešuosius pastatus norėtų renovuoti. Kitas galėtų būti paprastesnis, lankstes-nis, kuris būtų taikomas ne per-kančiosioms organizacijoms. Sie-kias būtų labiau valdyti: jeigu ga-vome žinią, kad rangovinė organi-zacija vėluvo, ko nors neatliko, būtų galima ją greitai būdu pašali-ninti iš CPO katalogo, kad ji neda-rytų žalos kitiems klientams. O tos rangovinės organizacijos, ku-riuos atitinkai nustatytus kvalifi-kaacinius reikalavimus, galėtų taip pat nedelsiant patekti.

Kai pradėjome konstruoti dau-giabučių namų modernizavimo pro-gramos naujįj modelį, tikrai buvo dėtas labai didelis akcentas gerin-ti kokybės priežiūrą. Šiandien sta-tybos techninis prižiūrėtojas tikrai lankosi, ji sistemingai tikrina ir Statybos inspekcija. Tikrina ir mū-sų darbuotojai, kurie vertina įgy-vendinamus darbus ir t.t. Kokybės

akcentai šiuo metu yra tikrai gerai sudėlioti.

Dar vieną žodį norėčiau pasa-telkiasi subsidijų tvarka. Visiems pro-jektams, nors anksčiau buvo nu-matoma, kad 40 proc. bendra para-ma bus teikiama tik tiems projek-tams, kurie bus įgyvendinti iki spa-lio 1 dienos, ta dalis yra pakeista. Projektų įgyvendinimas yra gali-mas iki kitų metų liepos 1 dienos. T.y. visi projektai, įgyvendinti iki kitų metų liepos 1 dienos, gaus 40 proc. finansinę paramą, jeigu pa-sieks energinio efektyvumo rodik-lius, kurie numatyti projekte.

VMAZURONIS: Manau, mes padarėme pirmą žingsnį, kuris la-bai svarbus. Dabar turime daryti kitą žingsnį. Ką minėjo meras, mes turime pereiti prie kompleksinių sprendimų. T.y. šiandien jau yra ba-zė, kurią reikia išjudinti. Reikia pereiti prie kvartalinio renovavimo ir projektavimo.

Manau, kiekvienas mažiausias atvejis, ar tai būtų dėl CPO, ar dėl medžiagų panaudojimo, turi būti la-bai operatyviai nagrinėjamas ir prii-mamas sprendimas. Jeigu kas nors norėjo „pasišildyti rankas“ ir bandė sukčiauti, tuos reikia maksimaliai bausti, atimti licencijas ir pan. Jeigu tas dalykas yra sisteminis, sakyki-mes, mes kalbėjome apie CPO gali-mybės, lankstumą, visus kitus daly-ka, ir manau, kad mes galėtume per komunalinį kįį padaryti vieną renovacijos projektą, tik pritaiky-dami, moduluodami šiu konkret-us namo. Ir labai sumažintume renovacijos kainą. Tai būtų dar pa-traukliau.

V.SERBENTA: CPO priemo-nė yra patikrintas geras instru-

Parengė Audrė KUBILIŪTĖ

Visa filmuota medžiaga tinklalapyje w.suzalgiuru.lt

NACIONALINIŲ VERTYBIŲ RINKIMAI 2015

2015 metų NACIONALINĖS VERTYBĖS pristatomos penktadieniais „Žalgirio“ nacionalinio pasipriešinimo judėjimo priede su „Respublika“. Rašykite ir Jūs! NACIONALINIŲ VERTYBIŲ RINKIMAI 2015, A.Smetonos g. 2, Vilnius LT-01115, arba el.paštu redaktorius@respublika.net. Tel. (8-5) 212-35-25

Utenos burmistras, režisierius Juozas Bartašius

Juozas Bartašius - savivaldybininkas, Utenos šaulių teatro režisierius, vaidintojas, tremtinys. Gimė 1890 metų sausio 2 dieną Vyžuonų valsčiaus Luknių kaime. Gyveno su tėvais, broliu Kaziu ir sese Zose. Tėvai turėjo 20 hektarų žemės. Mokėsi Vyžuonų pradinėje. 1908 metais mirus tėvui Adomui, Juozas išvyko į Peterburgą. Baigė rusų mokyklos 4 klasių skyrių.

Peterburge aktyviai dalyvavo visuomeninėje veikloje. 1911 metais išspausdino straipsnį teatro tema laikraštyje „Viltis“. Rašė apie Peterburge rengiamą 1911 metų vasario 17 d. statyti lietuvišką spektaklį (Bartašius J. Peterburgas //Viltis, 1911, Nr.7, p.3-4).

1913 metais pakviestas režisieriaus Konstantino Glinskio įstojo į Peterburgo lietuvių bendruomenės Dramos ir muzikos kuopą. Kuopos veikloje dalyvavo gausus būrys lietuvių - merginų ir vyrų, kurie buvo įvairių profesijų: med. sesuo, siuvėja, mechanikas, 7 klasės moksleivis, banko tarnautojas, mokytojas, muitinės valdininkas, skalbėja, Dūmos atstovo žmona ir t.t. Aktorių sąrašė J.Bartašius įvardytas kaip „kontorščikas“ (kontoros tarnautojas). 1913-1916 metais Juozas teatre sukūrė 12 vaidmenų: spektaklyje „Gedimino sapnas“ vaidino Aužuolį, „Pilėnų kunigaikštis“ - Silvestrą ir Henenbergą, „Vyro ieškojimas“ - Burkulį, „Prieš vėją nepapūsi“ - Daunorą, „Gyvieji nabašnikai“ - Suflerį, „Mindaugas“ - Trainaitį, „Živilė“ - Dimitrą, „Nebepirmas“ - Borisą, „Sugrįžo“ - Švedą, „Mindaugas“ - Treniotą, „Kęstutis“ - Butrimą.

Buvo aktyvus teatro kuopos narys. 1913 metų gruodžio 15 d. išrinktas komisijos nariu svarstant teatro repertuarą (Lietuvių teatro raidos bruožai. Vilnius, 1972, p.169, 170, 176 ir Sruoga Balys. Lietuvių teatras Peterburge. Kaunas, 1930, p.94, 120). 1917 metais J.Bartašius, susiklosčius gyvenimo aplinkybėms, išvyko gyventi į Užkaukazę, kur gyveno iki 1924 metų.

1924 metais gavęs vizą, grįžo į Lietuvą, Utenos miestą. Dirbo Utenos ligoninės ūkio dalies vedėju, centrinio knygyno vedėju. 1930 metais išrinktas Utenos miesto burmistru. Gyveno nuosavame name

► **Burmistras Juozas Bartašius (centre) su miesto taryba**

► **Utenos vaidintojai spektaklyje „Taip tėvas norėjo“. Iš kairės pirmoje eilėje pirmas sėdi režisierius Juozas Bartašius. 1930 m.**

Putvinskio g.13. Burmistro pareigas ėjo iki 1940 metų. Buvo tautininkų partijos narys, Vilniaus vadavimo sąjungos pirmininko pavaduotojas (pirmininkas Jonas Aleksa, gimnazijos direktorius) (Kairiukštytė Nastazija. Vilniaus vadavimo sąjunga. 1925 04 26 - 1938 11 25. Istorinė apybraiža. Vilnius: AB „Spauda“, 2001, p.38).

Burmistras paliko daug įsimintinų darbų. Jo rūpesčiu, tiesiant geležinkelio liniją Kaunas-Daugpilis

per Uteną, sutvarkyta buvusi klampė gatvė, paklota asfalto danga. 1934 metais mieste iškilo Jono Basanavičiaus paminklas (skulptorius Boleslovas Plungė), sutvarkytas miesto sodas, atlikti kiti darbai. 1931 metais duris atvėrė biblioteka (vedėjas Henrikas Raštikis). Miesto ligoninė persikėlė į 60 lovų modernų rekonstruotą ligoninės pastatą. Iškilo Lietuvos banko Utenos skyriaus rūmai. Utenoje lankėsi Lietuvos prezidentas Antanas Smetona, vyskupas Ka-

zimieras Paltarokas ir kiti garbūs asmenys. 1933 metais pastatyti modernūs Šaulių namai. Čia vyko miesto renginiai, spektakliai, vaidino Šaulių teatro artistai, tarp jų ir burmistras J.Bartašius. Jis drauge su režisieriumi Liudu Urbanavičiumi-Urbonaičiu statė lietuvių dramaturgų pjeses, vaidinimus su liaudies dainomis, šokiais.

J.Bartašius laisvalaikį skyrė ne tik teatro veiklai, bet ir muzikai. Drauge su Liudu Urbanavičiumi-

Urbonaičiu muzikavo Šaulių kanclinkininkų ansamblyje. 1939 metais LR prezidento dekretu apdovanotas V laipsnio Gedimino ordinu.

1941 m. birželio mėn. tremties banga pakirto Lietuvos inteligentijos šaknis. Į Sibirą buvo ištremti mokytojai, kunigai, ūkininkai. Nelaimė neaplenkė ir burmistro J.Bartašiaus šeimos. 1941 metų birželio 5 dieną NKVD pareigūnai išrašė leidimą areštuoti Juozo ir Genovėfos Bartašių šeimą. Birželio 12 dieną NKVD išdavė suėmimo ir arešto orderį (LYA. FK-1, ap.58, b. P-13476-U, l.1-22). J.Bartašius jausdamas, kad gali būti areštuotas, kurį laiką slapstėsi miške. Tačiau 1941 metų birželio 17 d. buvo suimtas ir išvežtas iš Utenos. Baigiamojo tardymo akto Nr.3004. Pagal baudžiamosios bylos str.58-4 nuteistas 10 metų į Krasnojarsko srities Kraslago darbo batalioną. Teistas už kenksmingą ir aktyvią veiklą Tautininkų partijos, Vilniaus vadavimo sąjungos veikloje. 1953 metais pradėjęs sveikata grįžo į Lietuvą. 1954 metų liepos 23 d. J.Bartašius išsiuntė laišką į Maskvą, Aukščiausiajai Prokuratūrai, dėl reabilitacijos, jam įvykdytos neteisėtos tremties ir laisvės atėmimo. Atsakymas buvo gautas 1956 metų lapkričio 3 dieną. Rašte pažymėta, kad peržiūrėjus tremties aktą 1943 metų sausio 2 d. nutarimas skirti 10 metų laisvės atėmimą buvo teisingas (LYA.- FK-1, ap.58, b.13476-U, l.1-22).

1941 metų birželio 17 dieną Genovėfa Kazickaitė-Bartašienė (gimusi 1910 m., buvusi Utenos vaistininko pavaduotoja, padėjėja) buvo suimta namuose. 1941 metų liepos 7 dieną ji atsidūrė Altajaus krašte, Barnaule, vėliau perkelta į Babrovkos kaimą. Sibire gyveno ir dirbo iki 1958 metų (LYA. FV-45, ap.1, b.37276, l.1-4, 7, 9). G.Bartašienės tolesnis likimas nežinomas.

J.Bartašius iki mirties gyveno Utenoje. Dirbo darbininku. 1965 metais amžiams atgulė senosiose Utenos miesto kapinėse.

J.Bartašiaus atminimas tebėra gyvas. Utenos savivaldybės rūpesčiu gražiai sutvarkyta kapavietė. Jo nuopelnai miestui įrašyti į Utenos krašto enciklopediją (2001).

Joana Viga ČIPLYTĖ,
istorikė

ANDRIAUS BIALOBŽESKIO IR GEDIMINO STORPIRŠČIO POEZIJOS IR MUZIKOS VAKARAS

2015 10 02 d. 19 val.
Taujėnų dvare, Ukmergės raj.

Mercedes-Benz

Daugiau informacijos:
koncertai@bardai.lt
+370 672 23 266